

Felsőoktatás, életen át tartó tanulás és az ENSZ fenntartható fejlesztési célok megvalósítása (13. Nemzeti és nemzetközi lifelong learning, MELLearn) konferencia, 2017. április 20-21.

Fenntarthatósági tematikájú tanulási helyzetek a felsőoktatásban

– eredménytelen és bevált módszerek

Könczey Réka

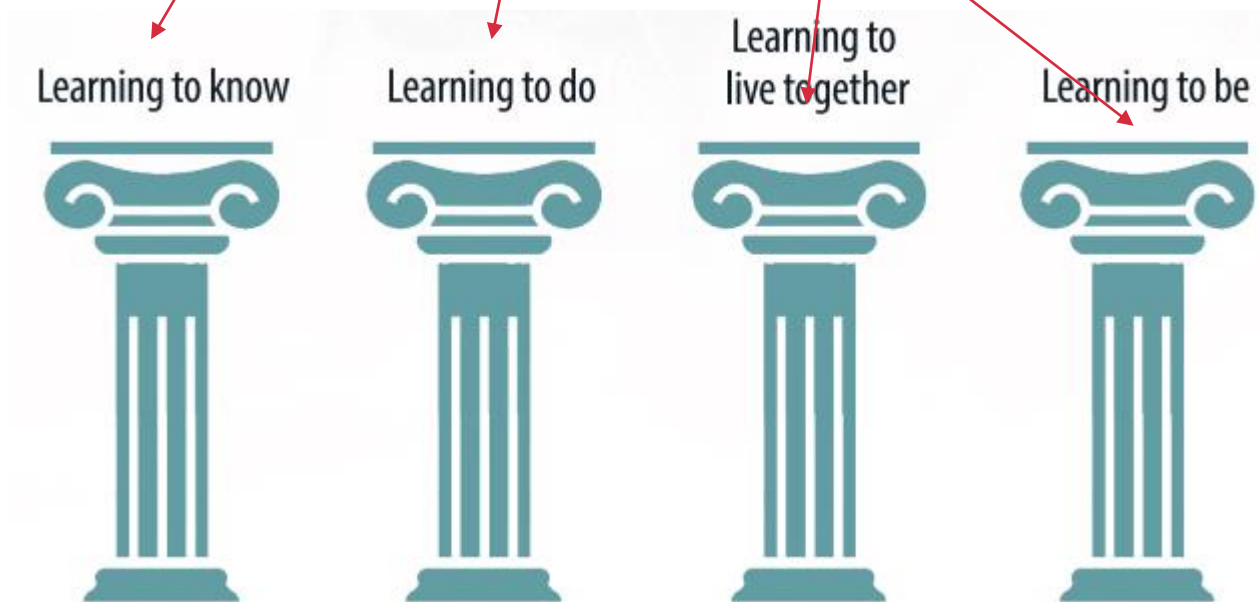
- Az OFI, 2000-2005 között KöNKomP együttműködésben, 2001 óta kutatja és fejleszti a fenntarthatóságra nevelést, fenntarthatóságra szocializálást. Felsőoktatási és LLL kapcsolat: pedagógusképzés, UNESCO, UNECE és OECD CERI feladatok.
- 2005-től működteti a hazai ökoiskola programot.
- 2014-től (pre)SDG témája a továbbképzéseinknek.
- 2017, EKE OFI: megerősödő FN.

Megtanulni tudni, tenni, élni, együtt másokkal.

Helyben releváns FN = megtanulni együtt élni itt.

Source: *Learning: The Treasure Within*, Delors et al. (1996)

A fenntartható fejlődést szolgáló oktatás

„...legfontosabb szerepe **az, hogy az egyéneket és a csoportokat felvértezze a tudatos választáshoz szükséges ismeretekkel, készségekkel és attitűdökkel, mely választásoknak köszönhetően a világot olyanná alakíthatják, illetve olyannak őrizhetik meg, amelyet ők maguk és a jövő nemzedékek egyaránt olyan helynek tartanak, ahol lehet élni és dolgozni.** Az oktatási intézményeknek, a helyi közösségeknek, a civil társadalomnak és a munkáltatóknak mind kulcsfontosságú szerepük van az ilyen kompetenciák kifejlesztésében és előmozdításában.”

ENSZ EGB FN stratégia

1. **A fenntartható fejlődés alapelvein és értékein alapul;**
2. magába foglalja a fenntarthatóság mindhárom szféráját és a fenntarthatóság kulturális dimenzióját is;
3. változatos pedagógiai módszereket alkalmaz, amelyek ösztönzik a részvétel alapú tanulást és a magasabb rendű gondolkodásra irányuló készségeket;
4. **ösztönzi az egész életen át tartó tanulást;**
5. **helyileg releváns, és kulturálisan megfelelő;**
6. a helyi igényeken, megfigyeléseken és feltételeken alapul, de tudomásul veszi, hogy a helyi igények teljesítésének nk hatásai és következményei is vannak;
7. ösztönzi a formális, a nem formális és az informális oktatást;
8. elfogadja, hogy a fenntarthatóság fogalmának értelmezése időről időre változik;
9. a tartalomra fókuszál;
10. erősíti **a közösségi döntéshozatalra, a toleranciára, a környezetgazdálkodásra, a munkaerő alkalmazkodásra és életminőség javításra irányuló** képességeket;
11. interdiszciplináris: **egyetlen tudományterület sem tudhatja egyedül a magáénak** a FN-t, de minden tudományág hozzájárulhat a sikeréhez.

...elérni, hogy minden tanuló elsajátítsa a szükséges **tudást és képességeket a fenntartható fejlődés előmozdítására** – beleértve a fenntartható fejlődés tanítását, és a fenntartható életmód, az emberi jogok, a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, a béke kultúrája és az erőszakmentesség, a globális állampolgárság és a kulturális sokszínűség megbecsülésének tanítását is, valamint a kulturális sokszínűség és a fenntarthatóság kulturális megértését is.

FF/fenntarthatóság/holisztikus megközelítés/humánökológia: 5 BSC és >50 MSC programban szerepel. Helye: oktatási célok és kompetenciák >> tartalmi elvárások.

Előző felmérés (2003, KöNKomP) óta sokkal több intézményben találunk a hallgatók fenntarthatósági kurzusokat és tanárokat.

A tényleges tartalomról és eszközrendszeréről mélyinterjú sorozat alapján megállapíthattuk: szinte kizárólag az oktató elkötelezettségén múlik a FF elveinek, értékeinek megjelenése.

Fenntartható fejlődés minden képzésben megjelent
(KKK miatt)

A szakok mintegy felénél a specializált fenntarthatósági
tartalmak is szerepelnek a KKK-ban.

Oktatók felkészültsége továbbra is egyedi, egyéni,
szélsőségesen különböző.

Fenntarthatósági tematikájú publikációs tevékenység
gyorsan növekszik, hazai fenntarthatósági szakmédiá
lényegében nem változott 2014 óta.

Bizonyíték alapú ... (pl. természetvédelem)

Ökológiai [lábnyom](#)

Ökoszisztéma szolgáltatások

Reziliencia

Megelőzés - ALKALMAZKODÁS

Változásmenedzsment

Fenntarthatósági kompetenciák

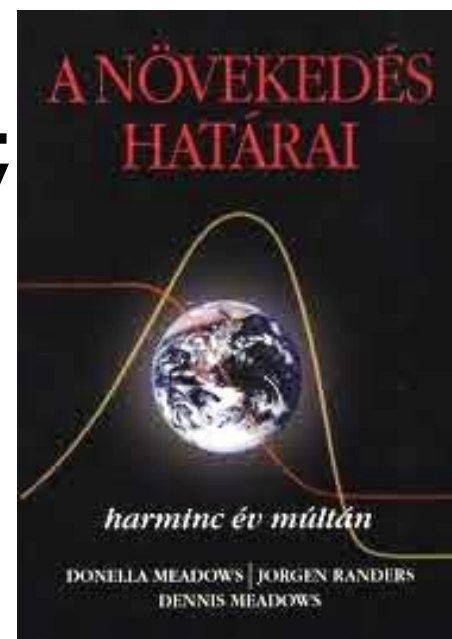
Fontos kompetenciák a fenntarthatósághoz

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

1. közös jövőképzalkotás;
2. igazmondás (bizonyíték, tudomány);
3. hálózatépítés;
4. tanulásra való hajlandóság és képesség;
5. szeretet, igazságosság, méltányosság, az emberi méltóság tisztelete; a közjó előnye az egyéni előnnyel szemben

(Donella Meadows et al.)

FONTOS
FEJLESZTŐ
CÉLOK

Az „egészintézményes megközelítés” nemzetközileg elismert **legjobb gyakorlata** az intézményes fenntarthatóságra nevelésnek.

Eszerint a pedagógiai tartalmi munka és az oktatási intézmény működtetése, mindennapi élete is a fenntarthatóság értékének hiteles képviselőjére épít. Példák:

Zöld Óvoda cím
Ökoiskola cím

Többféle nemzetközi és hazai **felsőoktatási hálózat**, változó összetétellel és aktivitással, 2000 óta.

Források:

- OFI ökopedagógusi felkészítő képzései
- Partner pedagógusképzők gyakorlatai
- NKE VTKI egyik fenntartható fejlődés továbbképzése
- BCE, Modern társadalomtörténet c. tárgy fenntartható fejlődés modulja

- 1972. A növekedés határai
- 1972. Stockholm
- 1983. Brundtland Bizottság
- 1987. “Közös jövőnk”
- 1992. Riói csúcs
 - Éghajlatváltozási Keretegyezmény
 - Biológiai Sokféleség Egyezmény
 - Agenda 21
- 1997. Rio+5
- 2002. Johannesburg
- 2012. Rio+20, Rio de Janeiro
- 2015. New York, Párizs

Reflektív, játékos, bevonó-vonzó

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

I

magyar termék: 100% magyar alapanyagból,
Magyarországon készült

hazai termék: több mint 50% magyar alap-
anyagból, Magyarországon készült

hazai feldolgozású termék: többségében
import alapanyagból, Magyarországon készült

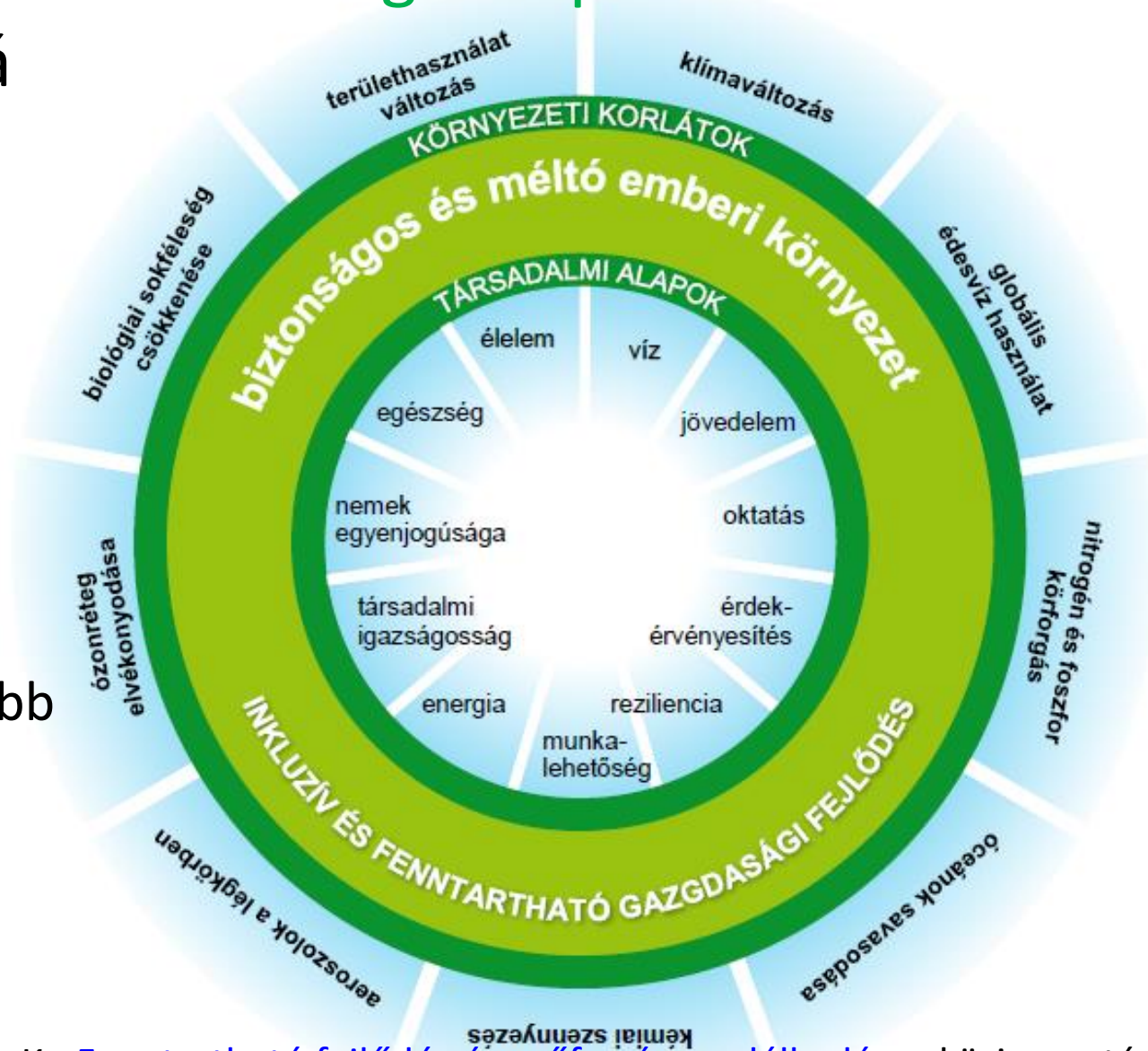
ÖKOISKOLA

Közelítés a fenntarthatóság komplexitásához

- közöm hozzá

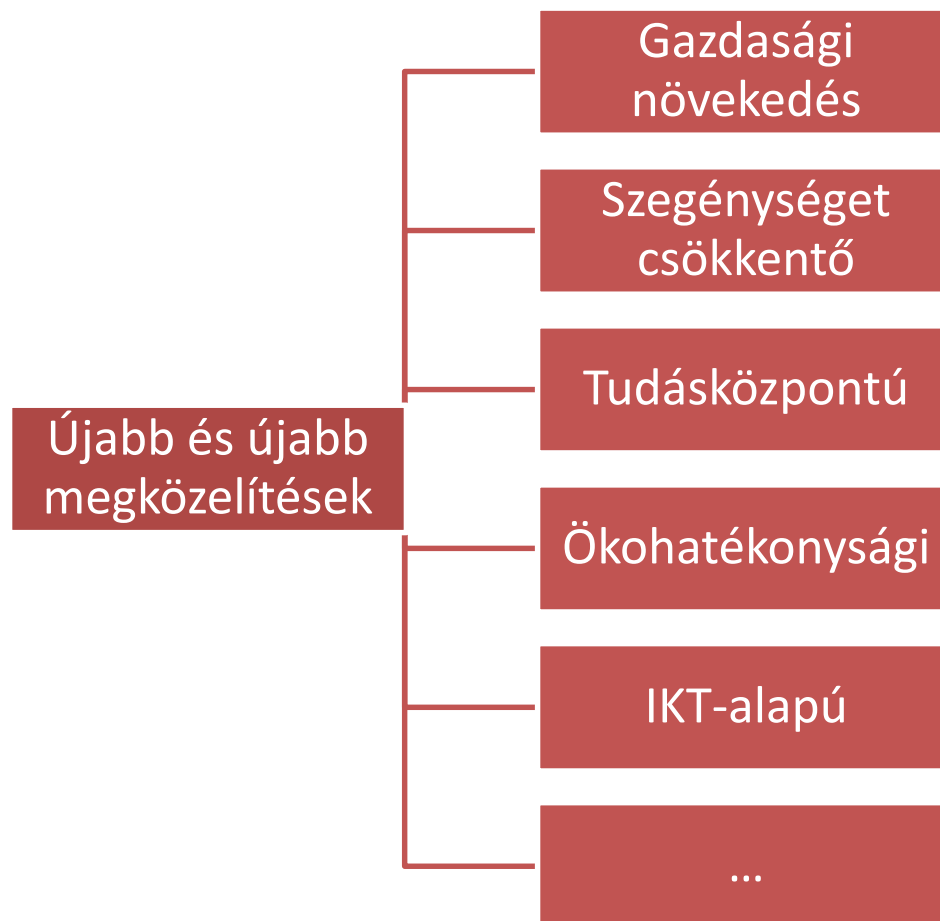
Példa hallgatói feladatra: Jelölje a belső körön a 3 ponttal a legfontosabb problémá(ka)t, a külső körön 3 ponttal a legerősebb saját/munkahelyi lehetőségeit!

www.ofi.hu

Forrás: Könczey R., Czippán K.: [Fenntartható fejlődés és erőforrás gazdálkodás](#) c. közigazgatási szakmai továbbképzés tananyaga, NKE, 2014-2016.

☹, ha egyiknél ragadunk

Megérteni a korlátainkat Halászbáték 5-99 éveseknek

Tibennetek bízunk! -
szimuláció, 15+
Gyakorolni a hosszú távú
érdekérvényesítést

Halászbáték 5-99 éveseknek

játékleírás a kiadványban

Csoportonként egy fő játékmester kell.

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

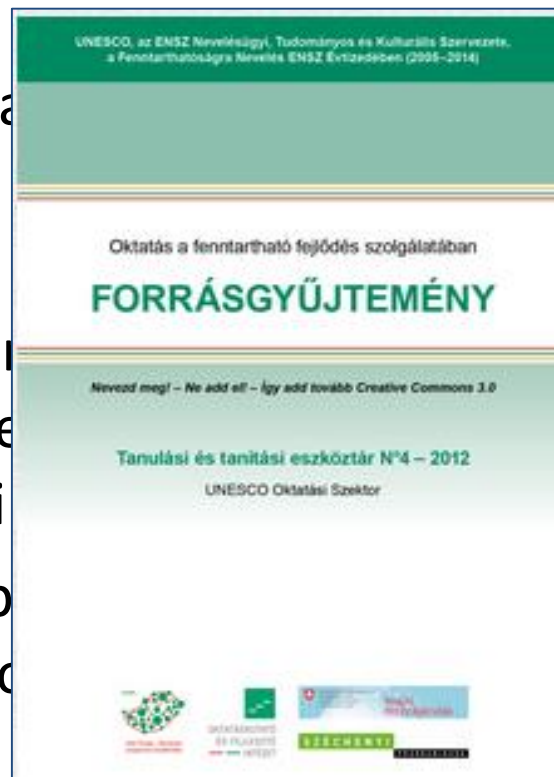
Száraztészta, babszemek vagy kavicsok jelzik a halakat (csoport) halastavában élő halakat. A lakosság a halak fennmaradás. Csoportlétszám=4.

1. lépés: minden tóban 20 hal él. Körönként fejezve egy halat ki kell fogni, különben a csoporttag éhezhet a hal/elvándorol. Mindenki maga menjen halászni.

2. lépés, amit csak a játékmester ismer részletében: a maradt halak számának felével szaporodik az állomány az állományméretet!

3. A halászat újakezdődik. 1-2, 1-2, kb 10 körön keresztül.

Végén megbeszélés. Minden falu fennmaradt? Miért?

www.ofi.hu

http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/unesco_oktatas_a_fenntarthato_fejlodes_szolgالاتaban.pdf

ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM

Fogolydilemma – Tibennetek

bízunk! Klímátárgyalás szimuláció

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

A választott felhők				A kiosztott jutalmak				Kövek
1. cs.	2. cs.	3. cs.	4. cs.	1. cs.	2. cs.	3. cs.	4. cs.	a közös „jégtáblához”
				1	1	1	1	<u>adjon hozzá 4 követ</u>
				0	2	2	2	<u>adjon hozzá 3 követ</u>
				0	0	3	3	<u>adjon hozzá 2 követ</u>
				0	0	0	4	<u>adjon hozzá 1 követ</u>
				1	1	1	1	vegyen el belőle 1 követ

774

www.ofi.hu

ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM

Forrás: Kyburz-Graber, Nagel and Odermatt: *Handeln statt Hoffen*. Klett und Verlag, 2012. Zurich

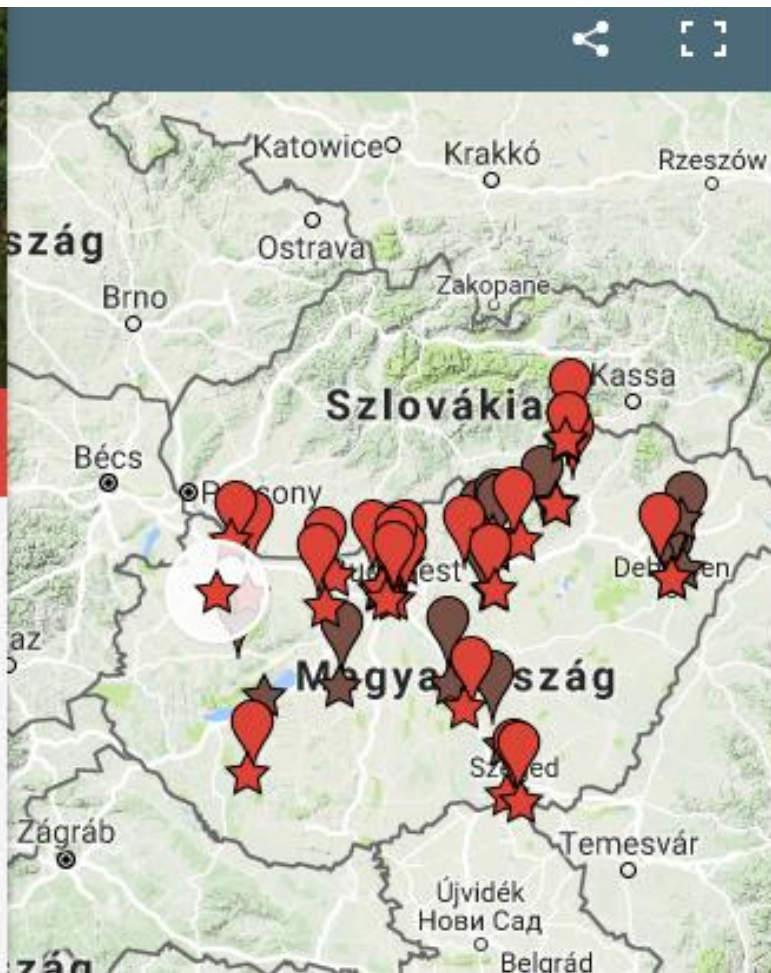
← Széchenyi Egyetem Öveges Kálm. →

name

Széchenyi Egyetem Öveges Kálmán
Gyakorló Általános Iskola

description

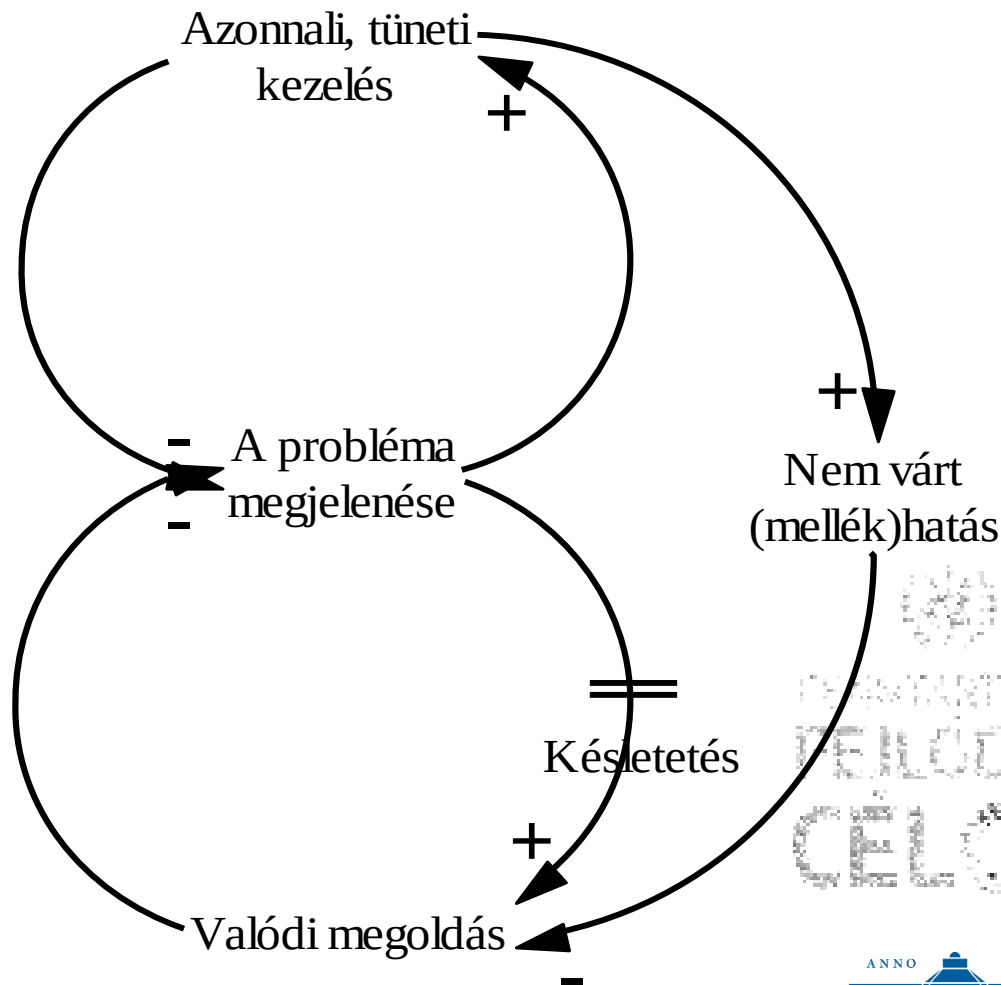
Győr
ökoszakkör
<http://gyakorloiskola.sze.hu>
HUFH20011

„Probléma áthárítása”
MONDJON példákat!

- A. Városi dugó –
elkerülő út
- B. Szennyvíz a
vizekben -
szennyvíztisztító
- C. Magas
karbonlábnyom –
biciklizés
- D. ...

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET
CÉLOK

Tapasztalati tanulás

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

www.ofi.hu

ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM

Forrás: OFI-fejlesztésű pedagógus továbbképzések

😊 ☹️
**Öröm-bánat térképezés:
a humán közösség
érdekeinek
megismerésére**

www.ofi.hu

ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM

Közös környezettervezés, bevonás, bemutatás, hulladékcsökkentés...

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

www.ofi.hu

Lágymányos Bárdos Ál, Budapest, köztervezés

ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM

ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM

Forrás: OFI és iskolai hálózati fejlesztésű modul: Miénk itt a tér!, bemutató BME tájépítiszkekkel

Helybeli közösségi szolgálat: építsük újjá a szomszéd iskola fűzfakunyhóját, Hild Építészeti Szakközépiskola, Győr

<http://ofi.hu/fuzfakunyhó-az-iskolakertben>

Értékelés!

Ökoiskola modul értékelés –
pozitívumok (2016-os tavaszi
képzés résztvevői értékelése
alapján)

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

www.ofi.hu

ESZTERHÁZY KÁROLY EGYETEM

Forrás: OFI, 2016-ban megtartott ökopedagógus továbbképzések összefoglalója

Fenntartható fejlődés értékelése?
Fenntarthatóság tanulásának értékelése?

Értékelés fókusza mi legyen? (tartalmi,
részvételi, kompetencia)

Nagy (FN és LLL) **kihívás a pedagógiai értékelés
módszertana a fenntarthatóságra nevelésben!**

Önálló tudomány-e a fenntarthatóság-tudomány?

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Magyar kihívások: a szereplők szinte egyöntetű véleménye szerint ennek (2015-ben) nincs itt az ideje. És most, az SDG (2016-2030) elfogadása után mi lehet a vélemény?

Vajon a felsőoktatási intézményfejlesztési terveknek, azok kötelező FF-fókuszának (horizontális eszköz) milyen hatása lesz?

Hogyan lehet mérni a felsőoktatás és a felnőttoktatás fenntarthatósági teljesítményét?

Közös kihívások:

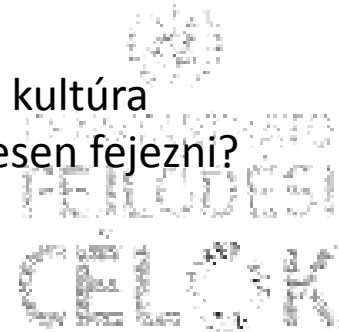
Milyen feltételek mellett értik meg jobban, többen a fenntarthatósági értékfókusz?

Ki, mit ért fenntarthatóság alatt?

Kutatás miért lehet **értékorientált**? Érdekelt-e a tudomány az emberi kultúra fennmaradásában (fenntartható fejlődésben) – és ki tudja-e ezt hitelesen fejezni?

Hozzájárulhat-e minél több szerző a tudományos teljesítményhez?

Hogyan lehet a változást jobban kezelni?

www.ofi.hu

Ld. még: <https://www.unesco.de/en/wissenschaft/sust-sc/sust-sc-cee.html>

1. közös jövőképalkotás;
2. igazmondás (bizonyíték, tudomány);
3. hálózatépítés;
4. tanulásra való hajlandóság és képesség;
5. szeretet, igazságosság, méltányosság, az emberi méltóság tisztelete; a közjó előnye az egyéni előnnyel szemben
(Donella Meadows et al.)

**KÖSZÖNÖM
FIGYELMÜKET!**

